

BABA

En evaluering af et læringsforløb
for etniske minoritetsfædre

INDHOLD

Indledning.....	3
Konklusioner og anbefalinger	4
Farrollen – hvad siger forskningen?	6
Hvad er Baba?.....	7
Hvem er deltagerne?	9
Sådan har vi gjort.....	10
Udvikling i egen farrolle	12
Fædrenes udgående arbejde.....	16
Baba og mødet med professionelle aktører.....	22
Bilag.....	28
Litteratur.....	31

INDLEDNING

Internationale studier viser, at fædres aktive deltagelse i deres børns liv har betydning for børnenes opvækst på flere parametre. Fx fremgår det, at børn klarer sig bedre både sprogligt og socialt, når de har tæt kontakt med deres far helt fra de tidlige leveår (MenCare 2015; Panter-Brick et al. 2014; Cabrera et al. 2007). I udsatte boligområder er der imidlertid mange børn, der vokser op uden en deltagende far. Dette skyldes blandt andet, at mange af familierne i disse boligområder kommer fra kulturer, hvor der er tradition for, at mor er den primære omsorgsperson og den, der tager sig af børnene, når de er små, mens far i højere grad er en autoritetsfigur. Det kan også skyldes, at far ønsker at engagere sig mere i børnenes liv, men har svært ved at finde pladsen og tiden til det (Frederiksen et al. 2016; MenCare 2015). En yderligere udfordring kan være, at fædre i mødet med velfærdssamfundets institutioner ikke føler, at de bliver inddraget tilstrækkeligt (Forum for mænds sundhed 2017).

For at klæde etniske minoritetsfædre bedre på til at udfylde rollen som far og for at styrke samarbejdet mellem fædre og aktører på børne- og familieområdet, arrangerer *Baba – fordi far er vigtig* i samarbejde med boligsociale medarbejdere læringsforløb for etniske minoritetsfædre i udsatte boligområder.

Dette er en evaluering af resultaterne af fædreindsatsen Baba, som den har udfoldet sig i to forskellige boligområder i København og omegn. Baba er et udviklingsforløb for fædre, og formålet med indsatsen er trefoldig:

1. For det første er det målet at styrke fædres deltagelse i deres børns liv. For at nå denne målsætning består indsatsen af et læringsforløb for de såkaldte Baba-frivillige.
2. Den anden målsætning handler om udviklingen af farrollen blandt andre fædre i de Baba-frivilliges netværk og i lokalområdet. Derfor er det også et vigtigt element i indsatsen, at de Baba-frivillige laver opsøgende arbejde og spreder den viden og inspiration, som de får via læringsforløbet.
3. Et tredje formål med Baba-indsatsen er at bygge bro imellem fædre med etnisk minoritetsbaggrund og lokale repræsentanter for relevante institutioner på børne- og familieområdet – fx sundhedsplejen, socialforvaltningen eller børneinstitutioner. Det handler dels om, at fædre skal få en bedre forståelse for det danske velfærdssystem, og dels at repræsentanter for de forskellige institutioner på børne- og familieområdet skal ændre praksis efter mødet med de Baba-frivillige.

I evalueringen undersøger vi, om Baba-indsatsen formår at skabe en positiv udvikling blandt de deltagende fædre, i hvilket omfang de Baba-frivillige har været i kontakt med fædre fra lokalområdet omkring farrollen, og om der bliver bygget bro til velfærdssamfundets institutioner på børne- og familieområdet gennem indsatsen. Rapporten henvender sig primært til beslutningstagere, der skal vurdere, hvorvidt og hvordan de vil arbejde med at implementere en Baba-indsats blandt fædre i et boligområde, men rapportens anbefalinger kan også anvendes af boligsociale medarbejdere.

KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

KONKLUSIONER

I det følgende har vi samlet rapportens vigtigste konklusioner:

POSITIVE ÆNDRINGER I FARROLLEN

Fædrene, der har deltaget i Baba-indsatserne, har udviklet sig i deres farrolle. I begyndelsen af Baba-forløbet har de Baba-frivillige fædre opstillet mål for deres egen udvikling som far, og langt hen ad vejen handler målene om, at de ønsker at være mere deltagende i deres børns liv. Gennem samtaler med de andre deltagere, præsentationer af konkrete redskaber og mødet med professionelle aktører er de Baba-frivillige blevet mere bevidste om, hvordan de kan nå deres mål. Samtlige Baba-frivillige har registreret, at de har udviklet sig positivt i forhold til de mål, de selv har opstillet for deres egen udvikling, og de kommer med eksempler på, hvordan de konkret handler anderledes i dag, end før de begyndte i forløbet.

DE BABA-FRIVILLIGE NÅR UD TIL MANGE FÆDRE I BOLIGOMRÅDERNE

De Baba-frivillige i de to indsatser, vi har fulgt, har tilsammen været i kontakt med mere end 600 fædre i deres netværk og diskuteret temaer, der vedrører farrollen. De Baba-frivillige har dermed formået at komme i kontakt med en stor gruppe af fædre, hvilket er grundlaget for, at der kan skabes forandringer hos fædre i boligområderne. Vi kender imidlertid ikke til dybden, temaet eller effekten af de enkelte samtaler,

og kan derfor ikke udtale os om, i hvilket omfang det har ført til ændringer hos de berørte fædre i netværket. I vores kvalitative materiale findes der dog eksempler på samtaler, som tilsyneladende har rykket fædrene i netværket og fået dem til at tænke og handle anderledes.

BABA NEDBRYDER FORDOMME MELLEM FÆDRE OG PROFESSIONELLE AKTØRER ...

Mødet med fædrene i Baba-indsatsen og de professionelle aktører har givet fædrene større viden om de organisationer, som aktørerne repræsenterer, og nedbrudt de fordomme og den mistillid, der eksisterede blandt fædrene i forhold til organisationerne. Det har ført til, at fædrene bliver en art ambasadører for socialforvaltningen, børnehaven etc. i mødet med andre fædre. Den dialogform, der benyttes i Baba-modulerne, fremhæves af både fædre og professionelle som grundlaget for at skabe en ligeværdig dialog, der nedbryder den gensidige mistillid. Målet om at skabe større gensidig forståelse gennem disse møder er dermed opnået.

... MEN SKABER IKKE FORANDRINGER I ORGANISATIONER

Det andet mål, der handler om at skabe forandringer i organisationerne, er til gengæld ikke blevet realiseret. I de fleste tilfælde har diskussionerne på møderne medført, at de professionelle aktører er gået tilbage til deres organisation og har

delt budskabet fra Baba-mødet, men der er ikke blevet foretaget større ændringer af aktørernes hverdagspraksis. Det tyder på, at det er en fordel, hvis de deltagende aktører i forvejen har overvejet problemstillingen omkring den manglende inddragelse af fædre. Desuden kan man diskutere, hvorvidt det er at gabe over for stor en mundfuld, når man sigter efter at påvirke alle Baba-gæsternes hverdagspraksis gennem et enkelt møde.

ANBEFALINGER

I det følgende præsenteres en række anbefalinger til særlige punkter, man skal være opmærksom på, hvis man vælger at implementere en Baba-indsats i boligområdet:

FACILITATORENS ROLLE

I rekrutteringen og i arbejdet med fædrene er det helt essentielt at huske på Baba-filosofiens centrale principper, som er autonomi og selvkompetence. Husk, at det ikke er facilitatoren, der skal tilføre fædrene viden, men derimod fædrene selv, der definerer deres egne visioner for udviklingen af deres egen farrolle. Forandringen sker indefra, og det er facilitatorens opgave at udfordre visionerne og stille kritiske spørgsmål til, hvordan de kan opnås. På den måde er facilitatoren med til at hjælpe fædrene gennem en proces, hvor de selv skaber forandringen.

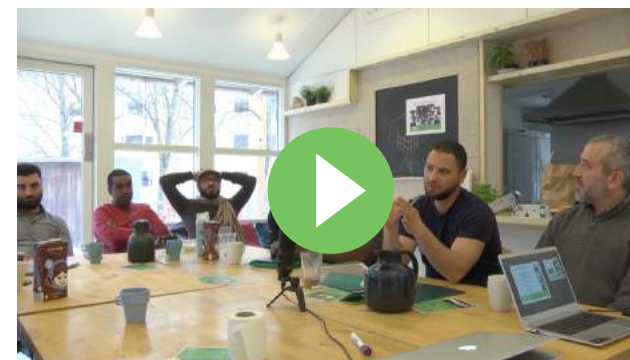
DIALOGMØDERNE SKAL TILPASSES MÅLET

Som boligsocial projektleder skal man overveje, hvilket fokus der er det centrale for møderne med professionelle aktører. Der må tages stilling til, om man ønsker at ændre praksis i organisationerne eller at skabe gensidig forståelse mellem professionelle aktører og fædre. Hvis ønsket primært er at nedbryde fordomme og opbygge tillid og viden mellem fædrene og repræsentanter for forskellige institutioner, er det en god idé at invitere forskellige gæster ind til dialogmøder på den måde, som man gør i Baba-indsatsen. Hvis man derimod ønsker at skabe reelle forandringer i samfundsinstitutionernes måde at inddrage fædre på i deres hverdag, anbefaler vi, at

man i stedet arbejder mere fokuseret med en enkelt organisation, og at man i øvrigt udvælger en organisation, som vurderes at være klar til at tage imod forandringen.

DIALOGFORMEN I DET BOLIGSOCIALE ARBEJDE

Vi anbefaler, at man overfører brugen af dialogformen, der benyttes i Baba, til andre sammenhænge i det boligsociale arbejde. Se i øvrigt vores lille film om dialogformen her:

Se filmen her: www.youtube.com/watch?v=oHSU90o0auQ

Dialogformen er et godt redskab til at skabe en ligeværdig og konstruktiv dialog mellem beboere og professionelle aktører, da denne form har vist sig at udviske de magtstrukturer, der ofte gør det svært for parterne at mødes. Flere af de Baba-frivillige har afprøvet metoden i andre sammenhænge med gode resultater, og man kan således forestille sig, at boligsociale medarbejdere kan bruge metoden i mødet mellem fx unge beboere og politiet.

FARROLLEN – HVAD SIGER FORSKNINGEN?

Det er et relativt nyt fænomen, at man fokuserer på vigtigheden af fædres deltagelse i deres børns liv – både inden for forskningen og inden for socialt arbejde. Baba er et eksempel på dette nyopståede fokus. På Psykologisk Institut på Københavns Universitet har forskerne i det såkaldte "Babaylab" sat sig for at forske i tilknytningen mellem far og barn, da det netop påpeges, at der foreligger gedigne studier af vigtigheden af tilknytningen mellem mor og barn, men kun meget lidt international forskning, der beskæftiger sig med fædres rolle (Politiken 20. august 2016). I denne rapport vil vi opridsede nogle få, væsentlige pointer vedrørende fædres deltagelse og børns udvikling. For en mere dybdegående gennemgang henvises til litteraturstudiet i CFBU's rapport om fædreindsatser (Frederiksen et al. 2016).

Et vigtigt budskab i Baba er, at fædre skal være aktive i deres børns liv helt fra starten og være med hele vejen op igennem barnets opvækst. På den måde forsøger Baba at imødekomme den udfordring, som påpeges af adskillige repræsentanter for institutionerne på børne- og familieområdet i litteraturen, der handler om, at mange fædre først involverer sig i deres børns liv, når børnene bliver store (Frederiksen 2016; Seidenfaden 2011; Nielsen 2013; Skytte 2007). Der har traditionelt været fokus på vigtigheden af tilknytningen mellem mor og barn i udviklingspsykologien, men adskillige studier viser, at forholdet mellem far og barn ligeledes er helt essentiel for barnets udvikling (Sethna et al. 2017). Det er vel-

dokumenteret, at fraværet af en far har væsentlige negative konsekvenser for et barns opvækst. I en amerikansk rapport fremgår det, at børn, der er opvokset i en familie med en engageret og kærlig far, har større sandsynlighed for at opnå bedre kognitive og faglige færdigheder senere i livet end børn, der ikke har haft en nærværende far. Desuden har disse børn større sandsynlighed for at være emotionelt trygge og får stærkere sociale kompetencer. Studiet peger også på, at børnene derigennem har mindre sandsynlighed for at komme i problemer derhjemme eller i boligområdet (Rosenberg et al. 2006). Babas fokus på vigtigheden af en tilstedeværende og deltagende far er dermed forskningsmæssigt underbygget.

Det er et mål for Baba, at fædre skal være mere deltagende i deres børns liv ved at være mere aktive, nærværende og anerkendende. Målet stemmer overens med forskningen omkring forskellige typer af opdragelsesstrategier¹. Forskning fra Danmark og udlandet peger på, at en opdragelsesstil, der baserer sig på en følelsesmæssig nærhed og gensidig respekt som grundlag for autoriteten i forælderrollen bidrager til, at børn udvikler sig til velsocialiserede og selvstændige individer. Kombinationen af faste regler i hjemmet, et lavt konfliktniveau og nærværende forældre, som har stor forståelse for og indsigt i deres børns liv og hverdag, betegnes som en autoritativ opdragelsesstrategi. Flere studier peger på, at børn, der vokser op i familier, der praktiserer denne opdragelsesstrategi, har mindre risikovillig adfærd end børn og unge, der vokser

op i familier, hvor forældrene enten ikke sætter klare grænser eller mangler indsigt og indlevelse i deres barns hverdag (Baumrind 1966; Ottosen et al. 2014a). Ifølge flere studier kan opdragelsesstrategien således have betydning for børns og unges sundhed, inklusion i skole- og uddannelsessystemet samt sandsynlighed for risikoadfærd (Dahl 2012; Dahl 2014; Baumrind 1966; Ottosen et al. 2014a).

¹ Den amerikanske psykolog Diana Baumrind udviklede i 1966 tre forskellige opdragelsesstrategier, hvoraf den ene kaldes 'autoritativ opdragelse'. Baumrinds forskning har siden dannet grundlag for mange empiriske studier af opdragelsesstrategier og børns udvikling – blandt andet Dahl 2012 og Dahl 2014 og Ottosen 2014a.

HVAD ER BABA?

Baba er en indsats, der har til formål at støtte fædres deltagelse i deres børns liv. Målgruppen for indsatsen er fædre med etnisk minoritetsbaggrund. Indsatsen er finansieret af Styrelsen for International Rekruttering og Integration, som en indsats under deres strategi "Civilsamfundet bygger bro" under Udlændinge- og Integrationsministeriet. Projektet forløber fra maj 2014-2017.

Der har pr. 15. september 2017 været gennemført fire Baba-forløb, og der er fire nye under opstart. Se bilag 3 for en uddybning af dette.

BABAS FORMÅL OG OPBYGNING

Formålet om at styrke fædres deltagelse i deres børns liv kan opdeles i tre spor:

1. De fædre, som deltager i et Baba-forløb (de såkaldte 'Baba-frivillige'), udvikler sig i deres farrolle og bliver mere deltagende i deres børns liv
2. De Baba-frivillige deler deres motivation og viden blandt fædre i deres eget netværk
3. De Baba-frivillige bygger bro til velfærdssamfundets institutioner på børne- og familieområdet.

Figuren nedenfor viser, at et Baba-forløb består af en opstartsweekend og otte moduler. Hvert modul har fokus på børn i en specifik aldersgruppe.

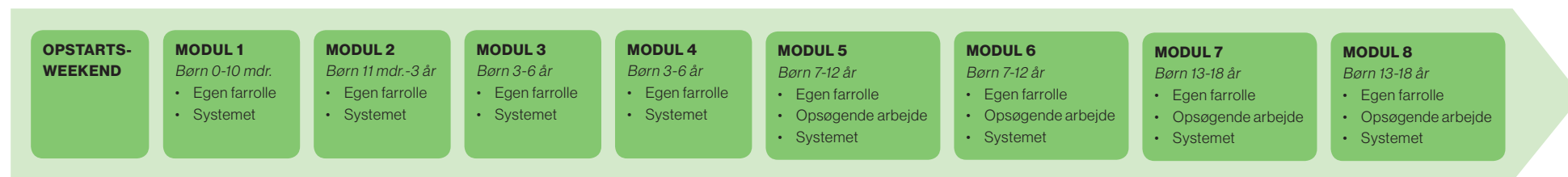
Hvert enkelt modul er opbygget omkring en fast dagsorden, som kun varierer i forhold til, hvilken aldersgruppe der er i fokus. Det opsøgende arbejde introduceres først på de sidste fire moduler. I boksen nedenfor fremgår det, hvilken dagsorden der ligger til grund for hvert enkelt modul.

MODUL X

Tema - alder på børn

- Opsamling på egne handlingsplaner siden sidst
- Besøg af Baba-gæst
- Babas refleksionsrum
- Udarbejde nye handlingsplaner

FIGUR 1: LÆRINGSFORLØB FOR BABA-FRIVILLIGE

DAGSORDEN FOR ET BABA-MODUL

Hvert modul starter med en opsamling på de Baba-frivilliges handlingsplaner. I begyndelsen af forløbet opstiller fædrene en række konkrete fokusområder for, hvordan de vil handle anderledes i deres farrolle. Det kan fx være et ønske om at være mere nærværende i samværet med deres børn. Fokusområderne konkretiseres på hvert enkelt modul i egentlige handlingsplaner, som fædrene skal gå hjem og arbejde på fra gang til gang. Det kan fx være at spille fem minutters bordtennis med børnene, når man henter dem i skolen. På hvert modul fortæller de Baba-frivillige om fremdriften på handlingsplanerne og får sparring fra de øvrige deltagere.

Næste punkt på dagsordenen er besøget fra en såkaldt 'Baba-gæst', som er en repræsentant for institutionerne på børne- og familieområdet. Det kan være en lokal sundhedsplejerske, en fodboldtræner, en leder af den lokale børnehave etc². Baba-gæsten repræsenterer dels en institution, dels en aldersgruppe. På mødet diskuterer man børns behov i den aldersgruppe, gæsten arbejder med, og herefter dilemmaer i mødet mellem fædre og den institution, som Baba-gæsten repræsenterer. Det er de Baba-frivillige, der starter med at præsentere deres viden og de udfordringer, de oplever. Gæsten er med for at kvalificere deres viden og deltage i diskussionen. Hensigten er, at mødet skal munde ud i en handleplan med konkrete punkter, som begge parter skal arbejde videre med.

Et fast punkt på dagsordenen er ligeledes 'Babas refleksionsrum'. Det er fædrenes eget rum, hvor dilemmaer, udfordringer og erfaringer i farrollen diskuteres. Her er der plads til at inspirere hinanden og give sparring på de udfordringer, der kommer i spil.

Som det sidste punkt på dagsordenen arbejder fædrene med at videreudvikle deres handlingsplaner. På de første fire moduler handler det om, hvilke konkrete handlinger fædrene vil foretage sig i forhold til deres egen farrolle, men på de sidste fire moduler laver de ligeledes handlingsplaner for, hvordan de vil lave det opsøgende arbejde. Her bliver de præsenteret for konkrete teknikker til at foretage svære samtaler i netværket, og de bliver trænet i at lave opsøgende arbejde. På den måde bliver ringen sluttet, ved at hvert modul starter med en opsamling på handlingsplanerne, og slutter med, at de Baba-frivillige udformer nye handlingsplaner.

FILOSOFIEN BAG BABA

Filosofien, som Baba bygger på, kaldes 'Ledelse af identitet i forandring'. Nogle af de væsentligste pointer fra filosofien er, at fædre selv definerer, hvordan de vil udvikle sig til at blive mere deltagende i deres børns liv. Derfor kommer facilitator ikke med svaret på, hvordan man er en god far, men lægger derimod op til, at fædre selv definerer deres visioner og handleplaner. En anden central del af filosofien bag Baba er, at forandring altid starter indefra, og at den tager tid. Derfor er forløbet opbygget således, at fædre først skal mærke forandringen hos dem selv, før de kan gå ud og inspirere og motivere andre.

Læs mere om Babas metoder, filosofi og opbygning på www.baba.dk

² I fremtidige Baba-forløb vil der være fokus på at inddrage projektledere i de respektive helhedsplaner som Baba-gæst i et modul.

HVEM ER DELTAGERNE?

Deltagerne i de to forløb, vi evaluerer, er en meget blandet gruppe. De har det til fælles, at langt størstedelen af fædre har anden etnisk baggrund end dansk. De fleste af fædrene er født uden for Danmark, men deres dansksproglige kundskaber er meget varierende. Langt størstedelen af de Baba-frivillige er i arbejde, men der er dog også enkelte fædre på førtidspension. Fædrene har meget forskellige uddannelser. Det er med andre ord en skare med meget blandet socioøkonomisk baggrund. Deres fællestræk er de etniske minoritetsrødder og deres rolle som far.

Det generelle billede er dog, at de fædre, som har valgt at deltage i Baba, er fædre, der i forvejen var forholdsvis bevidste om deres farrolle. Som en af fædrene siger: "Dem, der melder sig ind i strikkeklub, interesserer sig også for at strikke." Man kunne dermed påpege, at man havde rekrutteret en målgruppe, som ikke havde det store behov for en indsats. Der er dog mindst to grunde til, at den rekrutterede målgruppe er relevant at satse på i indsatsen.

1. Selvom målgruppen er reflekteret omkring deres farrolle, var de ikke nødvendigvis fædre, der reelt var meget deltagende i deres børns liv forud for Baba-forløbet. Målgruppen har således stadig haft brug for et skub for at omsætte bevidstheden omkring farrollen til konkret deltagelse.
2. En central del af Baba er desuden det udgående arbejde. Det kræver et mentalt overskud at gå ud og rådgive andre om forældreskab, og derfor er det nødvendigt, at de Baba-frivillige besidder en vis portion personlige ressourcer, for at de kan sprede deres viden og engagement i netværket.

SÅDAN HAR VI GJORT

Evalueringen er foretaget på baggrund af Baba-forløbene på Nørrebro og i Høje Taastrup. Undersøgelsen er baseret på kvalitative interviews, registreringer, et spørgeskema og fædrenes egne vurderinger af deres udvikling i forhold til egne visioner.

UNDERSØGELSENS FOKUS

Vi evaluerer dette koncept for fædreindsatser med henblik på at undersøge, hvilke resultater man kan skabe med indsatsen. Et Baba-forløb forventes at føre til en langsigtet målsætning om, at børn i lokalområdet trives bedre som et resultat af fædres deltagelse i børnenes liv. Forskningen har allerede dokumenteret, at nærværende og anerkendende fædre fremmer børns og unges trivsel (jf. fx Ottosen et al. 2014a). Vi vil derfor ikke efterprøve antagelsen empirisk i undersøgelsen. I denne evaluering undersøger vi:

1. Om de Baba-frivillige har udviklet sig i deres egen farrolle. Det undersøger vi ved at kigge på, hvilke fokusområder de har opstillet for deres egen udvikling, og sammenholde fokusområderne med forskningen på området.
2. I hvilket omfang de Baba-frivillige har været i kontakt med fædre fra lokalområdet omkring farrollen³
3. Om møderne mellem de Baba-frivillige og repræsentanter for velfærdsinstitutionerne på børne- og familieområdet formår at bygge bro mellem parterne. Vi undersøger:

- Om de Baba-frivillige har fået større forståelse for systemet og vice versa
- Om der er blevet iværksat initiativer i samarbejde med professionelle aktører, som kan bidrage til at skabe gode samarbejdsrelationer mellem minoritetsfædre og lokale professionelle

EVALUERINGSSPØRGSMÅL 1: EGEN FARROLLE – VISIONSBAROMETRE OG INTERVIEWS

For at få indblik i, hvilken udvikling de Baba-frivillige har gennemgået i forhold til deres egen farrolle, har vi analyseret de såkaldte 'visionsbarometre' og foretaget kvalitative interviews. Alle Baba-frivillige udfylder tre gange i løbet af læringsforløbet visionsbarometre. Dette viser de Baba-frivilliges egen vurdering af, hvordan det går med at leve op til de målsætninger, som de selv har sat sig i forhold til samværet med deres familie⁴. I analysen har vi grupperet fokusområderne i fem overordnede temaer.

Herudover har vi foretaget kvalitative interviews med seks Baba-frivillige fra Nørrebro og to Baba-frivillige fra Høje Taastrup. Derigennem har vi fået en dybere forståelse for, hvad der ligger bag besvarelserne af visionsbarometrene, og vi har haft mulighed for at vurdere kvaliteten af de forandringer, fædrene har angivet.

EVALUERINGSSPØRGSMÅL 2: KONTAKTEN TIL NETVÆRKET – FORSØG MED EN APP

Analysen af de Baba-frivilliges udgående arbejde beror på registreringer og kvalitative interviews. Det var hensigten, at de Baba-frivillige skulle registrere deres samtaler med personer i det personlige netværk i et digitalt spørgeskema, som de har installeret som et app-ikon på deres telefon. CFBU har udviklet det meget kortfattede spørgeskema som et middel til at få indblik i temaet for samtalen, betydningen af hver samtale samt en idé om, hvorvidt der er tale om en enkelt eller gentagne samtaler med samme far⁵. På trods af en grundig indføring til spørgeskemaet er det ikke blevet udfyldt på systematisk vis. Derfor har det været nødvendigt at bede de Baba-frivillige lave retrospektive optællinger af, hvor mange fædre de hver især har snakket med fra gang til gang. Dette har reduceret analysen af det udgående arbejde betydeligt, da vi dermed ikke har mulighed for at udtale os om karakteren og betydningen af samtalerne.

De kvalitative interviews med de otte Baba-frivillige giver dog en vis forståelse for, hvad enkelte samtaler har handlet om og ført med sig.

EVALUERINGSSPØRGSMÅL 3: DE PROFESSIONELLE AKTØRER – SURVEY OG INTERVIEWS

For at få indblik i, hvilken betydning mødet mellem de Baba-frivillige og de professionelle aktører har haft, har vi bedt samtlige professionelle aktører, der har deltaget i et modul om at udfylde et spørgeskema om deres deltagelse. Vi har i alt besvarelser fra ni professionelle gæster⁶. Vi har desuden gennemført kvalitative interviews med seks professionelle aktører, som har deltaget i et Baba-modul, med henblik på at få en bedre forståelse af at deltage i forløbet og deres erfaringer med at implementere nogle af de ideer og initiativer, som bliver planlagt på mødegangen⁷.

3 I det oprindelige evalueringsdesign var det hensigten at undersøge, hvorvidt de Baba-frivillige har formået at sætte farollen på dagsordenen i boligområdet. Der har imidlertid været problemer med denne del af dataindsamlingen, som handler om, at de Baba-frivillige ikke i tilstrækkelig grad har udfyldt det elektroniske spørgeskema, som CFBU har udviklet til formålet. Derfor har det ikke været muligt at besvare dette spørgsmål, hvorfor vi har ændret evalueringsspørgsmålet til det nuværende

4 Visionsbarometrene indgår som en del af Baba-forløbet som et arbejdsredskab i fædrenes egen udvikling og opfattes derfor ikke af fædrene selv som en evaluering af deres præstationer. Dette nedsætter risikoen for, at fædrene svarer overdrevet positivt, fordi de føler, at de bliver vurderet.

5 Spørgeskemaet er blevet testet af Baba-frivillige, og alle Baba-frivillige har fået en grundig indføring i, hvordan det udfyldes, der er blevet afsat tid på nogle af modulerne til at udfylde skemaet, og de Baba-frivillige er jævnligt blevet mindet om vigtigheden af at registrere deres kontakter i skemaet.

6 Tre ud af de ni besvarelser stammer fra en Baba-indsats foretaget i Brønshøj, som vi ellers ikke har fulgt i nærværende evaluering. Mekanismerne i mødet mellem de professionelle aktører og de Baba-frivillige formodes at være de samme på tværs af områderne. Derfor har vi inkluderet besvarelserne fra Brønshøj for at få et mere nuanceret blik på de professionelle aktørers udbytte og vurdering af mødet.

7 Ud af de seks interviewpersoner er to fra Nørrebro og fire fra Høje Taastrup. Interviewpersonerne udgøres af to sundhedsplejersker, tre ledere af daginstitutioner (både vuggestuer og børnehaver) og en formand for den lokale fodboldklub.

UDVIKLING I EGEN FARROLLE

Et af hovedelementerne i Baba er, at de Baba-frivillige skal arbejde med deres egen udvikling som far. I dette kapitel kastes der lys over, hvilken udvikling de Baba-frivillige på Nørrebro og i Høje Taastrup har gennemgået i deres farrolle.

Det er CFBU's vurdering, at kombinationen af refleksionsrum og konkrete individuelle målsætninger, som den enkelte far selv har formuleret, er et godt udgangspunkt for at skabe positive forandringer i fædrenes hverdag. De Baba-frivillige er alle enige om, at den fælles snak om erfaringer med farrollen, som er en del af hver mødegang, er et vigtigt forum, hvor de kan tale om de udfordringer, som de oplever i opdragelsen af deres børn. De fælles snakke bliver et rum, hvor fædre kan stoppe op og tænke over deres farrolle og opdragelse.

De Baba-frivillige har alle udvalgt konkrete fokuspunkter, de vil arbejde på, for at forbedre sig selv i rollen som far. Samtlige fædre angiver at have udviklet sig på nogle af de udvalgte fokusområder, og de kan komme med eksempler på, hvordan deres planer om at handle anderledes har udmøntet sig i praksis.

FÆDRENES FOKUSOMRÅDER

I det følgende vil vi med udgangspunkt i konkrete eksempler fra fædrenes hverdag og deres egen vurdering af deres progression på de enkelte fokusområder se på, hvilken udvikling der er sket i de Baba-frivilliges egen farrolle og i deres eget familieliv. Fædrenes fokusområder falder under fem hovedoverskrifter:

- Anerkendende kommunikation
- Mentalt nærvær i hverdagen
- Kvalitetstid og fælles oplevelser
- Tålmodighed
- Forholdet til barnets mor

Figur 2 på næste side illustrerer, hvilke fokusområder fædre har valgt at arbejde med på baggrund af konkrete problemstillinger i deres eget liv. Det er således forskelligt, hvad den enkelte far arbejder med, men også hvor mange forskellige fokuspunkter de har⁸. Figuren viser yderligere, i hvilket omfang fædre selv vurderer, at der er sket en positiv udvikling.

Af figuren fremgår det, at fædre i de fleste tilfælde mener, at de har udviklet sig i deres farrolle ud fra deres forskellige fokusområder. En anden detalje at tage med fra figuren er, at det mest populære fokusområde for fædre har været at arbejde med 'mentalt nærvær'. Således har 10 ud af 15 fædre arbejdet med dette fokusområde, mens et sted mellem fire og fem fædre har arbejdet med de andre fokusområder.

“ Jeg tror, at Baba virker som en form for gruppeterapi for hele flokken. Ud fra de andres historier og problematikker kan vi finde frem til fællesnævnerne, som vi gerne vil bearbejde. Det kan handle om kvalitetstid med børnene, om skældud, om mobiltelefoni, om opdragelse. Ved at høre på, hvad de andre tænker, relaterer vi meget til hinanden. Det virker terapeutisk på en eller anden måde. Den der erkendelse af, at man ikke er den eneste, der står med de problemer.

Aydin

**FIGUR 2: DE BABA-FRIVILLIGES
FOKUSOMRÅDER FOR EGEN UDVIKLING**

BABA-FRIVILLIGE I ALT

ANERKENDEDE KOMMUNIKATION

MENTALT NÆRVÆR

KVALITETSTID

TÅLMODIGHED

FORHOLDET TIL MOR

**MENTALT NÆRVÆR OG
ANERKENDEDE KOMMUNIKATION**

Mange af fædrene har 'mentalt nærvær' som et fokusområde. Det handler om at være mentalt til stede og ikke være væk i sine egne tanker, planlægning og bekymringer. Interviewene med fædrene viser, at det er et område, hvor fædrenes nye fokus i høj grad har udmøntet sig i handling. Ønsket om at være mere nærværende kommer særligt til udtryk i forhold til brug af fx mobiltelefoner og iPads. Mange af fædrene har således som et konkret fokusområde, at de ikke skal være optagede af deres mobiltelefoner, når de er sammen med deres børn. Fædrenes fokus på at være mere nærværende og deres opmærksomhed på brugen af telefoner og skærme falder godt i tråd med de anbefalinger, som forskere på området opstiller. Det sociale, fysiske nærvær i familien er vigtigt, da det tilbyder børn en overskuelig platform til at lære om empati og sociale spilleregler. Det er her, børn lærer at aflæse kropssprog og ansigtsmimik – alt sammen noget, som går tabt, hvis hele familien sidder opslugt i hver sin tablet (Psykiatrifonden 2015).

Fædrenes fokus på at være mere nærværende handler også om at være mere fokuseret i samværet med deres barn, som citatet i boksen "mentalt nærvær" på næste side illustrerer.

Et andet tema, som går igen hos flere af de Baba-frivillige, er, at de vil praktisere en mere anerkendende kommunikation med deres børn. Grundlæggende handler anerkendende kommunikation om at sætte sig i barnets sted og prøve at forstå dets bevæggrunde og at lade sine reaktioner over for barnet styre af denne forståelse og indsigt. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at fædrene sætter sig målsætninger om at skælde mindre ud, men i stedet prøve at

“ MENTALT NÆRVÆR

Amirs datter er 10 år. Når Amir kommer hjem fra arbejde, fortæller hans datter ham altid en masse om sin dag. Hun fortæller om, hvad hun har oplevet i skolen. Hvad der er sket med vennerne. Amir kan godt være lidt træt i hovedet, når han kommer hjem fra arbejde. Nogle gange går hans tanker tilbage til arbejdet og til ting, han skal huske dagen efter.

"Så hun fortæller bare løs. Og så efter de første fem minutter, så begynder jeg at falde fra. Sådan "hmm...hmmm."

På et tidspunkt lægger Amir mærke til, at hans datter næsten er holdt op med at fortælle ham ting om sin hverdag. Da han mødes med de andre Baba-fædre i weekenden, snakker han med dem om, hvordan det kan være.

"Tror du ikke, det kan være, fordi hun kan mærke, at du ikke hører efter?" spørger de.

Amir går hjem og lægger mærke til, hvad der sker. Og han kan se, at det er, når han begynder at falde fra, at hun trækker sig. Når han begynder at sige "hmm...hmmm".

"Men spørger jeg ind til noget af det, hun fortæller, så kan jeg mærke, at så begynder hun at fortælle endnu mere. Fordi så ved hun, at jeg lytter og er 100 % koncentreret. Så det har jeg jo så lavet om. Det psykiske nærvær. At lytte efter og ikke sidde og tænke på alt muligt andet."

forstå baggrunden for børnenes handlinger. De er blevet bevidste om, at de ikke blot vil være "en far der bestemmer", men være mere lydhøre over for børnene.

Målsætningen om at kommunikere mere anerkendende og være mere nærværende og til stede er tæt i tråd med den autoritative opdragelsestilgang, der – som vi beskrev tidligere – hænger tæt sammen med en større trivsel hos børn og unge og en lav risikoadfærd (Dahl 2012; Dahl 2014; Baumrind 1966; Ottosen et al. 2014a).

KVALITETSTID OG TÅLMODIGHED

Et fokusområde, som flere af fædrene arbejder med, er at finde plads til og prioritere kvalitetstid med deres børn. Interviewene med fædrene viser, at de på mange forskellige måder er begyndt at tilbringe mere tid sammen med deres børn eller at arrangere forskellige aktiviteter sammen med børnene eller familien. En far fortæller, at han før godt kunne finde på at lave aktiviteter med børnene i weekenden, men at det altid var impulsivt og altid lige, hvad der passede ham, og når det passede ham. Nu planlægger han weekendens aktiviteter sammen med børnene. Det betyder, at børnene har indflydelse på aktiviteterne og går og glæder sig til de ting, de planlægger. Andre fædre fortæller, at de er begyndt at prioritere én-til-én-tid med deres børn, og at de forsøger at finde små huller i hverdagen, hvor der er tid til lidt opmærksomhed og lidt leg midt i al travlheden. Fx fem minutters bordtennis, når man henter i fritidshjemmet eller at stoppe på en legeplads på vej hen for at handle.

Fire fædre vil desuden arbejde på at blive mere tålmodige over for deres børn. Det hænger tæt sammen med måden at kommunikere på, og ønsket om at være mere lydhør. Men tålmodighed handler også om, hvilke opdragelsesmetoder man benytter sig af. Flere fædre fortæller om, at de ikke længere farer op og skælder ud, men i stedet tager sig tid til at få overblik over situationen. En far fortæller, at han er blevet bevidst om, at det ikke hjælper at skælde ud, og at man er nødt til at være tålmodig, når man har børn.

FORHOLDET TIL MOR

Det sidste overordnede fokusområde handler om, at fædrene ønsker at have større opmærksomhed på deres barns mor. Flere fædre fortæller, at de er blevet bedre til at kommunikere med hende. Det drejer sig dels om en fraskilt far, som ønsker at kommunikere bedre med sin ekskone omkring barnet, og om andre fædre, der generelt vil fokusere på ægteskabet for derigennem at sikre hele familiens trivsel.

Forskningen viser, at forældres konfliktniveau kan have meget store omkostninger for børns trivsel og udvikling. I et amerikansk studie sammenlignes trivslen blandt børn i skilsmissefamilier med trivslen blandt børn, der vokser op i familier med mange konflikter over længere tid. Studiet viser, at et højt konfliktniveau mellem forældrene kan være langt mere skadeligt for børnenes selvværd og generelle udvikling end en venskabelig skilsmisse. Forældrenes skænderier udgør en væsentlig kilde til stress hos børn, hvilket også kan måles på helt fysiologiske parametre (Sarrazin et al. 2007). Det amerikanske studie kan aktualiseres med en ny dansk undersøgelse foretaget af Børns Vilkår, som handler om børns trivsel i forbindelse med

forældrenes skilsmisse. Undersøgelsen viser, at 12 % af børn til fraskilte forældre oplever, at forældrene taler grimt om hinanden. Forældrenes omgangstone efter en skilsmisse har konsekvenser for barnet, og når barnet oplever at komme i klemme mellem forældrene, medfører det en følelse af ensomhed og lavt selvværd hos barnet (Børns Vilkår 2015). De Baba-frivilliges fokus på forholdet til børnenes mor stemmer dermed helt overens med forskningen på området, og i det omfang, de formår at udvikle forholdet positivt, sætter de samtidig børnenes trivsel i fokus.

Fædrenes deltagelse i Baba-forløbet har ikke blot ført til enkeltstående forandringer i de deltagende fædres måder at agere på, men fædrene er ligeledes blevet modnet gennem forløbet. Ved at tale om udfordringerne ved at være far og ved at høre om de andres erfaringer er de blevet trænet i at tale om farrollen og faderskabet. På den måde har samtalerne i gruppen ikke blot ført til forandring hos fædrene selv, men ligeledes klædt dem på til at lave udgående arbejde blandt fædre i deres netværk.

8 Fædrene har selv formuleret mere specifikke og konkrete fokusområder, men vi har valgt at gruppere dem i de fem overordnede temaer for overskuelighedens skyld. Alle fædrenes fokusområder er således grupperet under en af de fem overskrifter. Se bilag 2 for en gennemgang af konkrete fokusområder.

“ AT FORBYDE LEGO ER JO IKKE EN LØSNING

Ahmad har to drenge. Den ene er syv år, og den anden er tre år. Den store på syv elsker at lege med lego. Han kan sidde med det i timevis og bygge de flotteste bygningsværker. Flyvemaskiner og skibe, helt uden at bruge instruktioner.

Så kommer ham den mindste og sparker til det. Det er en katastrofe! Så står ham på syv år, som har brugt tre timer på det, og græder. Eller han skubber til sin lillebror. Og så står de begge to og tuder. Og så kan jeg blive lidt sur. Hvorfor har du sparket til det? Hvorfor har du skubbet ham? Du må ikke skubbe!”

Før ville Ahmad typisk have reageret med at skælde ud og nedlægge forbud mod lego i en periode. Eller ved at give stuearrest. Men i Baba har Ahmad lært at prøve at zoome ud i stedet for at reagere instinktivt:

“At zoome ud er, når man står i en situation, hvor man skal til at reagere og give stuearrest, eller skælde ud eller råbe. Så zoomer man ud og får overblik over situationen. Hvad kan jeg gøre, så vi alle sammen bliver tilfredse og glade igen? Og så zoomer jeg ind igen og handler. Det kan fx være at sige ‘Ok. Det er ikke et problem. Han kom til det. Det var ikke med vilje. Og du kom til at skubbe ham. I kysser og krammer og siger undskyld til hinanden og så sætter vi os ned alle tre og bygger igen.’ Og de elsker, når far er med til at bygge lego.”

“Så det er sådan en løsning, jeg kan komme med nu. At forbyde lego er jo ikke en løsning. Han bliver bare sur i to dage. Og det handler jo om at have en god stemning derhjemme, hvor børnene er glade.”

FÆDRENES UDGÅENDE ARBEJDE

Baba-indsatsen adskiller sig fra andre familiekurser blandt andet på grund af det store fokus på at sprede budskabet om vigtigheden af at være en deltagende far i de Baba-frivilliges netværk i boligområdet. I takt med at de lykkes med at skabe forandringer i deres egen farrolle, arbejder Baba-fædrene således for at sprede dette budskab til andre fædre. Samtidig går de i dialog med lokale aktører på børne- og familieområdet som fx lokale sundhedsplejersker, medarbejdere i socialforvaltningen eller skoleledere.

Det er værd at bemærke, at de Baba-frivillige er frivillige fædre og ikke fagpersoner, der kan igangsætte terapiforløb og støtte tungt belastede familier til at blive velfungerende. Formålet er snarere at påvirke andre fædre til at reflektere mere over forældreskab, således at farrollen på lang sigt bliver et tema, fædre tænker på og taler om.

Undersøgelsen viser, at alle Baba-fædrene har haft kontakt med andre fædre i deres netværk og diskuteret temaer som børneopdragelse, kommunikation i familien, børns behov m.v. Mange har også været i kontakt med professionelle aktører i boligområdet. I dette kapitel undersøger vi ved hjælp af registreringer og kvalitative interviews omfanget og karakteren af denne kontakt.

BABA-FRIVILLIGE HAR TALT MED 606 FÆDRE

Netværkskortene på de følgende sider viser, hvilken kontakt de Baba-frivillige har haft med fædre og professionelle aktører i henholdsvis Høje Taastrup og på Nørrebro. Af kortene fremgår det, at de Baba-frivillige på tværs af de to indsatser i alt har været i kontakt med 606 fædre og i alt 66 professionelle aktører med virke i boligområderne. Vi har imidlertid ikke et tilstrækkeligt grundlag til at vurdere, hvilke forandringer disse kontakter rent faktisk har medført⁹. Vi kan således ikke udtale os om, hvilket udbytte der har været af de enkelte kontakter, eller hvilke temaer der er blevet berørt. Evalueringen peger dog på, at man med Baba-indsatser kan nå ud til et relativt stort antal fædre, hvilket er en forudsætning for, at forandringer kan finde sted.

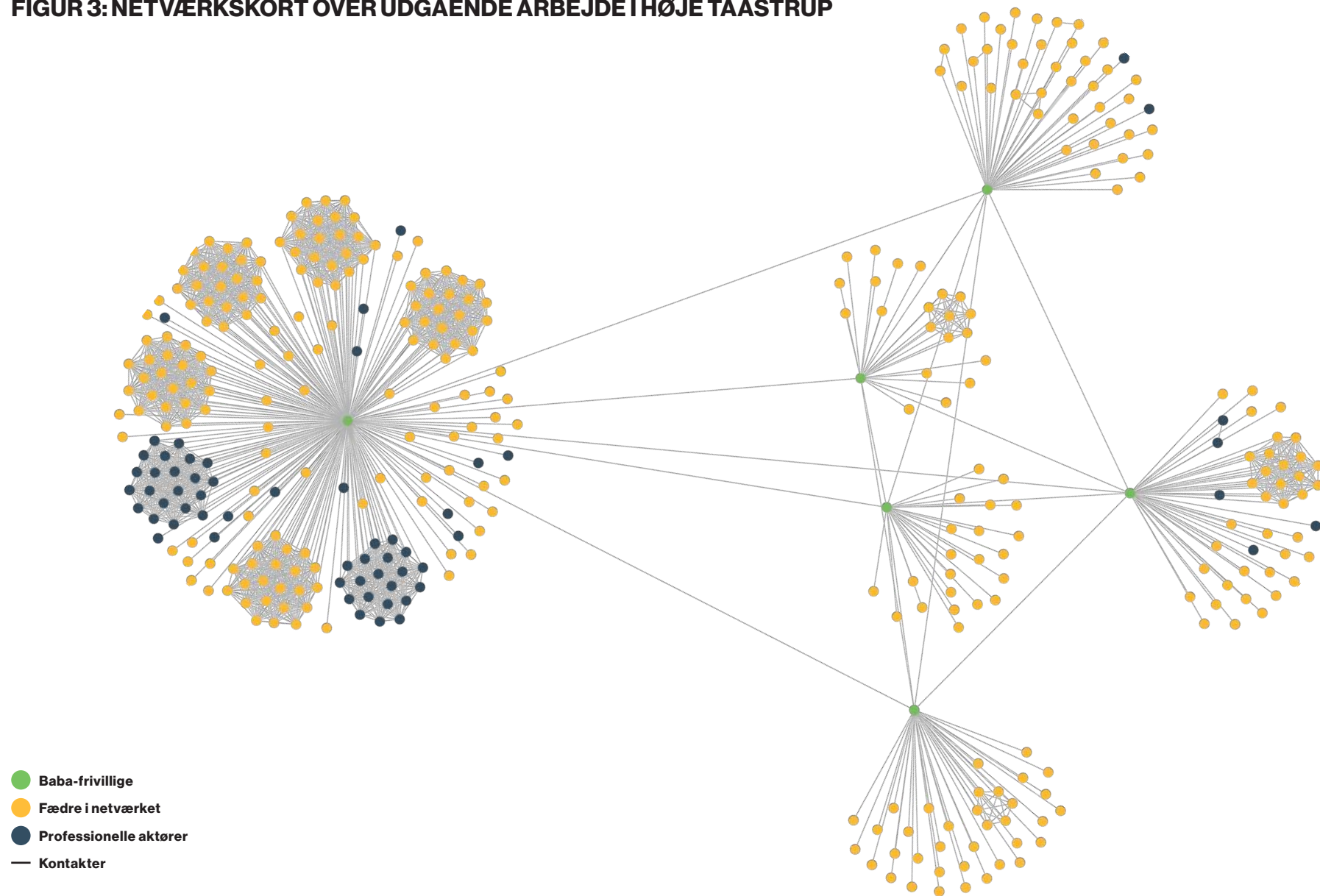
Ser vi nærmere på netværkskortet fra Høje Taastrup, fremgår det, at de Baba-frivillige på dette hold i alt har været i kontakt med 322 fædre. Nogle af de gule prikker grupperer sig i tætte grupper, hvilket er et udtryk for, at en Baba-frivillig har holdt et oplæg for en gruppe af fædre¹⁰. Et eksempel på sådan et oplæg er en Baba-frivillig, der er blevet inviteret til at holde oplæg på et forældremøde i den lokale børnehave, efter at have mødt børnehavelederen på et af Baba-modulerne. I Høje Taastrup er 139 af de i alt 322 fædre således nået gennem et oplæg, mens 183 fædre er nået gennem en én-til-én-samtale.

Derudover har de Baba-frivillige fra Høje Taastrup i alt været i kontakt med 60 repræsentanter for professionelle aktører med virke i boligområdet, udover de professionelle aktører, de har mødt til de enkelte Baba-møder. 40 af disse er nået gennem to forskellige oplæg, mens de resterende 20 har været én-til-én-samtaler.

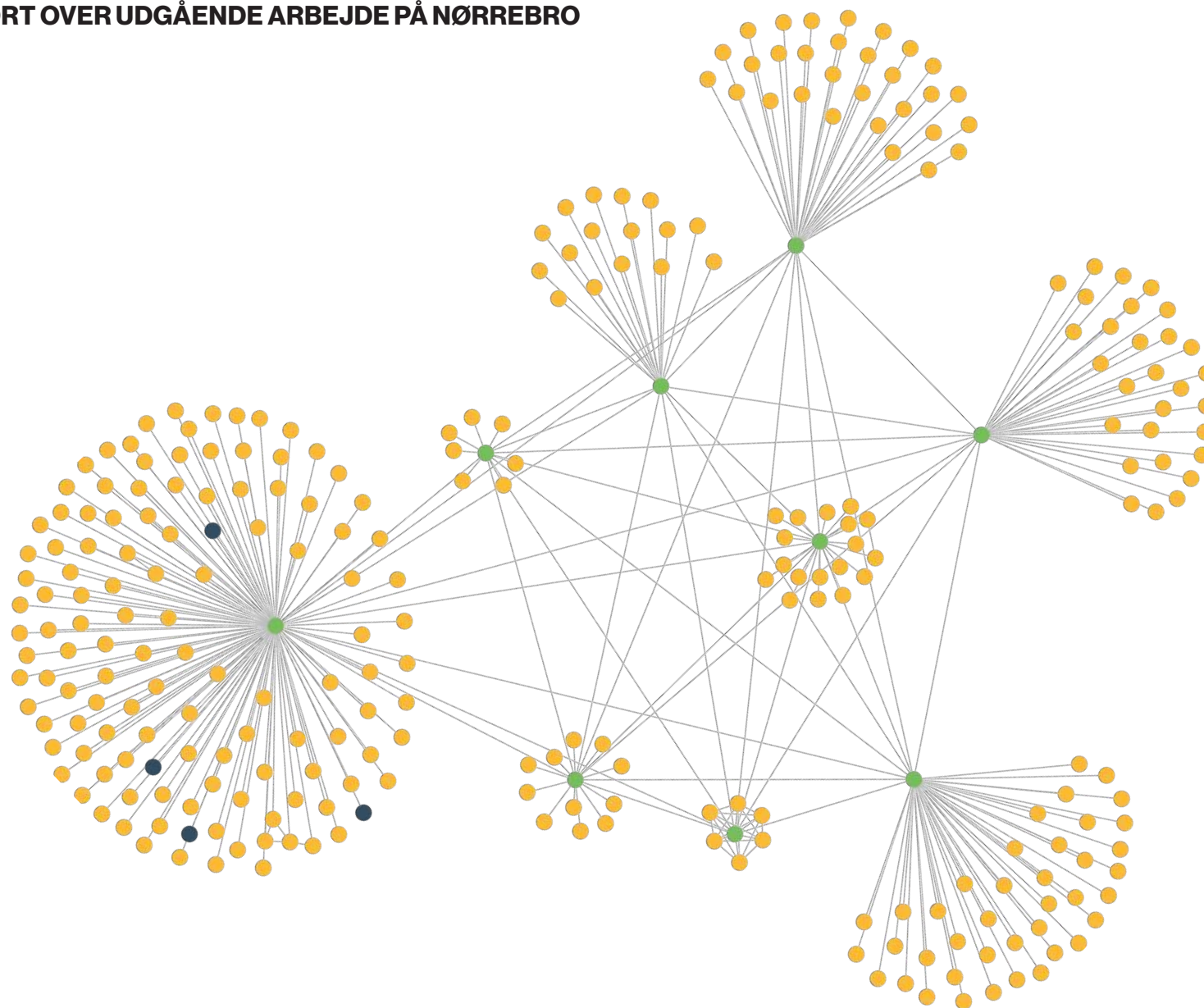
De Baba-frivillige på Nørrebro har i alt været i kontakt med 284 fædre og seks professionelle aktører, udover de professionelle aktører, de har mødt til de enkelte Baba-møder¹¹. Af kortet fra Nørrebro er det ikke muligt at skelne mellem oplæg og én-til-én-samtaler.

Kortene viser, at det varierer betragteligt, i hvilket omfang de Baba-frivillige er i kontakt med andre fædre og professionelle aktører. Således er der Baba-frivillige, der har været i kontakt med mere end 100 fædre og professionelle aktører, mens det for andre frivillige foregår i langt mindre skala. Vi har som sagt ikke indsigt i, hvilken relation de Baba-frivillige har til hver enkelt kontakt, men fra de kvalitative interviews ved vi, at kontakterne både består af tætte relationer i de Baba-frivilliges netværk og mere perifere bekendtskaber. Det sidste gør sig særligt gældende for de Baba-frivillige, der har nået et stort antal fædre, eller som har holdt oplæg for fædre, de ikke kender på forhånd.

FIGUR 3: NETVÆRKSORT OVER UDGÅENDE ARBEJDE I HØJE TAASTRUP

FIGUR 4: NETVÆRKSORT OVER UDGÅENDE ARBEJDE PÅ NØRREBRO

HAR SAMTALERNE SKABT FORANDRINGER I BOLIGOMRÅDERNE?

Grundet problemer med indsamlingen af data, er der en masse information om de enkelte samtaler og oplæg, som vi ikke kender. Vi ved derfor ikke, hvad der har været temaerne for de enkelte samtaler eller oplæg, om der er tale om enkeltstående eller gentagne samtaleforløb mellem en Baba-frivillig og en far, eller hvilken betydning samtalen har haft for den pågældende far. Vi kan derfor ikke udtale os om udbyttet af de enkelte samtaler, men blot konstatere at det ofte er en lang proces at ændre på folks adfærdsmønstre.

At forårsage reelle forandringer i et andet menneskes liv og holdninger gennem enkelte samtaler er et meget ambitiøst mål. Ambitionen for indsatsen er derfor snarere at inspirere andre fædre til at tænke over deres farrolle på en ny måde. I hvilket omfang det er lykkedes for de Baba-frivillige, kan vi desværre ikke svare på. De kvalitative interviews tyder dog på, at det kan lykkes for de Baba-frivillige at inspirere andre fædre.

TEMAER FOR SAMTALERNE I NETVÆRKET

I vores interviews med de Baba-frivillige fremgår det, at de i deres samtaler med andre fædre har talt om flere forskellige temaer, der alle omhandler udfordringer i familielivet. Temaerne for samtalerne spænder vidt, men har det til fælles, at de tager udgangspunkt i refleksioner, som de Baba-frivillige har gjort sig i læringsforløbet omkring deres egen farrolle. De vigtigste temaer er:

- Nærvær og samvær
- Skilsmisse og børns trivsel
- Børneopdragelse

NÆRVÆR OG SAMVÆR

Et tema, som de Baba-frivillige har talt med fædre i netværket om, er vigtigheden af at tage sig tid til sine børn og at prioritere samvær og nærvær med børnene. Dette er et af de områder, hvor de Baba-frivillige selv har fået en ny forståelse og har fundet stor inspiration til nye måder at være sammen med deres børn på gennem Baba-forløbet. Derfor er det også naturligt, at det er et af de emner, som de fortæller om til fædre i deres netværk.

SKILSMISSE OG BØRNS TRIVSEL

Et andet tema for samtalerne har været børns trivsel i forbindelse med en forestående, gennemlevet eller aktuel skilsmisse. Flere af de Baba-frivillige fortæller om samtaler, hvor de har rådet andre fædre til at se tingene fra børnenes perspektiv og gøre det, der er bedst for børnene. I nogle tilfælde har det et lykkeligt udfald, hvor skilsmissen ligefrem afværges. I de fleste tilfælde kan en skilsmisse ikke undgås, eller den er allerede en realitet, og børnene lider under forældrenes konflikter. I disse tilfælde handler det om at få forældrene til at se, hvilke konsekvenser deres handlinger har for børnene.

BØRNEOPDRAGELSE

Et tredje tema, som har været genstand for samtalerne med fædre i netværket, er børneopdragelse. Det kan være følsomt og personligt at blande sig i andres familieliv, og det er en gennemgående vurdering fra de involverede fædre, at der skal være en tæt relation, før man blander sig i, hvordan folk opdrager deres børn eller kommunikerer med konen. Selv når relationen er tæt, kan det være ømtåleligt at snakke om udfordringer i familielivet.

“ MERE TID TIL FAMILIEN

Yusuf har sit eget firma. Han damprenser biler. En dag skal han holde et møde med en selvstændig elektriker – Lars – som han nogle gange arbejder sammen med. Det var meningen, at mødet skulle vare en time, men det kom til at vare tre timer, fordi de kom til at snakke om familie.

"Vi har alle sammen det fælles problem, at vi ikke har så meget tid til vores børn. Fordi vi lever i en stresset verden. Og så sagde jeg til ham: 'Du som selvstændig, du burde jo have lidt mere tid til familien.' Og så begyndte han at fortælle: 'Jeg har jo det problem, at jeg er meget på arbejde. Jeg har jo ansvaret for en masse medarbejdere. Det var mellem jul og nytår, så jeg sagde til ham: 'Nu har du jo ferie. Så kan du jo tage ud med børnene'. Men han sagde, at han skulle arbejde. Han havde lige flyttet kontor, så han skulle indrette kontoret. Så sagde jeg til ham: 'Ok fint, men prøv at gøre det sådan, at du ikke bruger for meget tid på det – eller brug tiden med familien samtidig.'"

Og så, da jeg var inde og besøge ham nogle dage efter, så var han på kontoret sammen med sine to små børn og konen. Og jeg blev overrasket og sagde: 'Hvad sker der, Lars?'. Og han fortalte, at vores samtale havde inspireret til at tænke over, hvordan han kunne tilbringe mere tid sammen med familien i julen. Han havde spurgt familien, om de ville med over og hjælpe ham med at indrette kontoret, og det ville de meget gerne."

For at tage hul på den svære samtale har det vist sig at være givtigt at bruge sine egne erfaringer og egne problemer som indgang. Fædre oplever dels, at samtalen bliver mere ægte, når man selv kan bidrage med sine egne erfaringer, og dels at fædre i netværket åbner op og er mere villige til at fortælle, hvis den Baba-frivillige lægger ud.

I historien "Den bedste samtale" på næste side er det tydeligt, at de Baba-frivilliges refleksioner over deres egen rolle som far ikke blot er til gavn for deres egen familie, men også kan bruges til at inspirere andre og sætte tanker i gang hos fædre i netværket. Det er blandt andet her, at Baba adskiller sig fra et familiekursus. Med samtaler som den ovenstående formår de Baba-frivillige at sætte farrollen på dagsordenen i netværket, idet de giver anledning til, at fædre i netværket reflekterer over deres egen rolle som far.

9 Dette skyldes problemer med indsamling af data (se "Sådan har vi gjort" for uddybning af problemer med dataindsamling). Data fra vores kvalitative materiale viser dog eksempler på, hvilke temaer der blandt andet er diskuteret i samtalerne mellem de Baba-frivillige og fædre fra boligområderne.

10 Som nævnt tidligere oplevede vi en del problemer i indsamlingen af data. Det har blandt andet betydet, at detaljeringsgraden i dataet fra indsatsen i Høje Taastrup er en smule større, end det er tilfældet fra indsatsen på Nørrebro. Det betyder, at vi i Høje Taastrup er i stand til at skelne mellem, om kontakten mellem den Baba-frivillige og den anden part er foregået i en én-til-én-samtale, eller om der har været tale om, at den Baba-frivillige har været ude og holde et oplæg.

11 Det lave antal kontakter med professionelle aktører på Nørrebro i forhold til i Høje Taastrup er formentlig et udtryk for de tidligere nævnte problemer med dataindsamlingen, snarere end egentlige forskelle.

“ MAN KAN IKKE BARE EFTERLADE FIRE BØRN I DANMARK

Abdi er 42 år og kommer fra Somalia. Han har boet i Danmark i 20 år. Abdi har en kollega, som også er fra Somalia. Når de arbejder sammen, fortæller Abdi nogle gange sin kollega om Baba. En dag kommer kollegaen til Abdi med et problem. Han og hans kone har fire børn. De skændes tit. Hans forældre synes, at han skal lade sig skille og få en ny kone. Så han har besluttet at blive skilt. Abdi kender godt til den afrikanske måde. Han er selv vokset op i en familie, hvor faren kun kom på besøg en gang imellem, og det var moren, der opdragede ham. Så Abdi beslutter sig for at snakke med sin kollega:

"Så jeg sagde: Ok, vi skal snakke. Jeg kan forstå, at I har problemer. Men har du tænkt på børnene? Hvad vil du sige til dem, når de bliver store, og du ikke har været der for dem? De kommer altid til at klandre dig. Deres far. Du skal tage ansvar for dem. Du glemmer helt dit ansvar. Man kan ikke bare efterlade fire børn i Danmark."

Efter samtalen kom kollegaen overens med sin kone, og de besluttede sig for ikke at blive skilt. Det viste sig, at det særligt havde været forældrenes indflydelse, som havde fået kollegaen til at overveje skilsmisse. Abdi vurderer, at han ikke ville have taget denne samtale med sin kollega, hvis han ikke havde været med i Baba:

"Hvis jeg ikke havde været med i Baba, var jeg aldrig begyndt at snakke med ham. Fordi han er en god person. Han er min ven. Men i Baba har jeg lært, at børnene er vigtige. Det er dem, der er fremtiden. Det er dem, vi skal hjælpe. Så jeg viste ham en anden vej."

SKILSMISSE I ETNISKE MINORITETSFAMILIER

En undersøgelse fra SFI viser, at skilsmisser i etniske minoritetsfamilier ofte ender i opslidende konflikter, som i høj grad går ud over børnene, og som desuden ofte fører til, at børnene mister kontakten til deres far. Dette skyldes blandt andet, at der i mange minoritetsmiljøer ikke er en "skilsmissekultur". I Danmark har skilsmisser været udbredt i årtier, og der er således masser af kollektive erfaringer at trække på og dermed fx en forståelse af, hvor meget det betyder for børnene, at forældrene kan samarbejde og ikke er i konflikt. I mange etniske minoritetsmiljøer er det et nyt fænomen, at flere og flere bliver skilt, og det er ofte mindre socialt acceptabelt end i etnisk danske miljøer. Det betyder også, at skilsmisser ofte først bliver en realitet, når problemerne i ægteskabet er blevet meget alvorlige. Der er derfor større risiko for, at skilsmissen ender i konflikt (Ottosen et al. 2014). Når mange af de samtaler, som de Baba-frivillige har, handler om børnenes behov i forbindelse med skilsmisser, ser det således ud til, at det rammer ned i en problemstilling, som er udbredt, og som der er et stort behov for at adressere.

“ DEN BEDSTE SAMTALE

Ibrahim har en god ven. De har kendt hinanden i mange år. Deres familier er gode venner, og de laver mange ting sammen. Børnene leger tit sammen i gården, mens Ibrahim sidder og hygger sig sammen med sin ven. Selvom de er gode venner, taler de ikke om problemer omkring deres børn. På det seneste har Ibrahim bemærket, at vennens børn godt kan være lidt frække. I Baba har han fået en masse viden om børn, og han tænker, at han kan hjælpe sin ven. Men han har svært ved at finde ud af, hvordan han skal komme i gang med den følsomme samtale.

"Jeg var ærligt talt lidt nervøs for at fortælle ham det. Fordi jeg elsker ham som en ven, og jeg var bange for at miste ham, eller at han ville få et andet indtryk af mig."

Samtalen starter ud, som den plejer. Da de har snakket lidt, begynder Ibrahim at fortælle om nogle udfordringer, han har med sine egne børn. Det giver hurtigt anledning til, at vennen kommer på banen:

"... og så åbnede han op og begyndte at fortælle. Og jeg var overrasket over, hvor meget han fortalte. Og jeg spurgte bare ind og ind. Og han var så optaget af sin egen snak, at han ikke tænkte over mine spørgsmål."

Nogle dage efter vender vennen tilbage og fortæller Ibrahim, at det er den bedste samtale, han har haft. Herefter begynder Ibrahim at bruge samme metode over for andre personer i sit netværk. Han oplever, at når man åbner samtalen ved at fortælle om sine egne udfordringer, kommer vennerne hurtigt i gang med at fortælle.

BABA OG MØDET MED PROFESSIONELLE AKTØRER

Et forhold, der har stor betydning for fædres mulighed for at påtage sig en rolle som far, er familiens møde med velfærdssamfundets institutioner. Erfaringer viser dog, at det ofte er mødrene, der fungerer som den primære kontaktperson i mødet med disse institutioner, og at fædre hurtigt kommer ud på et sidespor i kommunikationen med sundhedsplejersken, personalet i daginstitutionen, skolelæreren etc. Denne problemstilling synes særligt udtalt i kontakten mellem de forskellige institutioner og forældre med etnisk minoritetsbaggrund (Frederiksen et al. 2016; Nielsen 2013).

I Baba-forløbet arbejdes der fokuseret på at nedbryde nogle af de barrierer og kløfter, der er mellem fædre med etnisk minoritetsbaggrund og repræsentanter for velfærdsinstitutionerne på børne- og familieområdet. For at nå dette mål opstilles der møder mellem fædre og forskellige lokale aktører på børne- og familieområdet. Målet med møderne er dels, at fædre skal få større tillid til de professionelle aktører, der har med deres børn at gøre, dels at aktørerne skal få øjnene op for fædrenes ressourcer og foretage ændringer i organisationen for at fremme samarbejdet med fædre i hverdagen.

De væsentligste resultater af møderne er, at de Baba-frivillige dels får større tillid til de personer, der arbejder med deres børn i hverdagen, og større viden om, hvad de forskellige

organisationer repræsenterer, og dels at de bliver en slags ambassadører for institutionerne i mødet med andre fædre. Derudover resulterer mødet også i, at repræsentanterne fra systemet oplever, at fædre har ressourcer og viden og er engagerede i deres børns liv. Møderne fører ofte til, at repræsentanterne for de professionelle aktører går tilbage til deres organisation og vidensdeler indholdet fra mødet med fædre. Det centrale mål om, at systemets repræsentanter skal foretage større forandringer i deres egen organisation eller deres hverdagspraksis, opnås dog ikke overordnet set i de to Baba-indsatser.

FORDOMME NEDBRYDES I MØDET MELLEML FÆDRE OG SYSTEMET

En vigtig funktion af møderne mellem de Baba-frivillige og de professionelle 'Baba-gæster' er at nedbryde nogle af de skel og fordomme, der eksisterer på begge sider af bordet.

Et resultat af møderne er, at fædre har fået et nyt syn på de professionelle faggrupper, de har været i dialog med under Baba-forløbet. De peger på, at de ikke tidligere havde samme grad af tillid til de forskellige aktører, og at de ikke altid var klar over, hvordan de forskellige institutioner kunne være en støtte og hjælp for deres børn og familie. Møderne har på den måde været med til at bearbejde fædrenes fordomme i forhold til

de forskellige velfærdsinstitutioner, og det har også medført, at fædre er blevet opmærksomme på vigtigheden af godt samarbejde på tværs af forældre og professionelle aktører.

For det første har dette ændrede syn på aktørerne været helt centralt for, at de Baba-frivillige nu går ud blandt andre fædre og forsøger at sprede budskabet om, at de forskellige aktører er til for barnets bedste. De Baba-frivillige har potentialet til at nå ud til en gruppe af fædre, som de professionelle aktører generelt har svært ved at komme i dialog med, og forsøge at nedbryde noget af den mistillid til systemet, der generelt udgør en barriere for samarbejdet mellem velfærdssamfundets institutioner på børne- og familieområdet og forældrene.

I DE TO FORLØB, VI EVALUERER, HAR FÆDRENE MØDTE MED FØLGENDE AKTØRER:

- Sundhedsplejersker
- Leder af vuggestue
- Leder af børnehave
- Formand for lokal fodboldklub
- Leder af en 'klynge' af daginstitutioner i kommunen
- Leder fra Socialforvaltningen
- Skoleleder
- Repræsentant fra SSP.

For det andet har møderne også betydet, som eksemplet "Vuggestuestart" nedenfor illustrerer, at nogle af fædre helt konkret har ændret deres egen måde at handle på i forhold til institutionerne på børne- og familieområdet.

Det er imidlertid ikke kun fædrenes syn på systemet, der ændrer sig i mødet. Baba-gæsterne overraskes over fædrenes nysgerrighed og åbenhed, deres engagement, refleksioner og store viden om børns behov og udvikling. Tilbage meldingerne fra de professionelle gæster, der har svaret på et kort spørgeskema efter deltagelse viser, at gæsterne vurderer, at det har været meget positivt at deltage i møderne med de

“ VUGGESTUESTART

Mustafa er 30 år og bor i Gadehavegård i Høje Taastrup med sin kone og sin lille datter. Han har altid forestillet sig, at datteren skulle passes hjemme, indtil hun skulle starte i børnehaven. Mustafa anså vuggestuer som et sted, man afleverer børnene, for at de kan blive passet, mens forældrene er på arbejde. Han var overbevist om, at små børn har bedst af at være hjemme hos deres mor eller far, og han havde slet ikke overvejet, at vuggestuer også kan være gavnlige for børn.

På et af modulerne i Baba møder Mustafa en daglig leder af en vuggestue. Hun er inviteret med som professionel gæst, og som sædvanlig diskuterer fædre og pædagogen, hvad børns behov er. I dag handler snakken om vuggestuer.

"Der indser jeg, at det godt kan være, at systemet kan give noget, der er bedre, end hvad vi kan tilbyde. For det, jeg kan give, er en familie. Den familiemæssige udvikling. Efter at vuggestuelederen har været på besøg og fortalt, hvad de kommer med og har at byde på, fandt jeg ud af, at de faktisk gør rigtig meget for børnene."

Mustafa begynder at tænke over tingene og snakker med sin kone og andre fædre i sit netværk om muligheden for at sende deres datter i vuggestue. Efter at have talt om fordelene og ulemperne ved vuggestuer beslutter Mustafa og konen sig for at skrive datteren op til en vuggestueplads.

"Det er virkelig fedt, og jeg har aldrig nogensinde været så glad for at sende mit barn afsted, aflevere det til trygge hænder og tænke, at hun skal nok klare det, og hun skal nok være ok."

“ DET BEDSTE VÅBEN

Ahmet er ved at hente sit barn i børnehaven. Ude i garderoben er der en anden far, som Ahmet kender. Han virker lidt sur i dag. Mens de to fædre er ved at hjælpe deres børn i flyverdragten, fortæller den anden far, at han har skændtes med pædagogen, Lise. Der er noget bøvl med familiens ferieplaner og børnehavens lukkedage.

"Jeg spurgte ham: 'Har du snakket med hende? Og forklaret dit problem med ferien?' Men den anden far sagde, at hun bare var irriterende. Jeg fortalte ham, at sådan er Lise ikke. 'Jeg kender Lise, og sådan er hun ikke. Husk, at hun også vil det bedste for dine børn. Og hun har også selv børn, som hun skal holde ferie med. Hun er jo også bare et almindeligt menneske og har også lov til at holde ferie.' Så han sagde, at det kunne være, at han snakkede med hende. Så han gik mere stille og rolig derfra. Man skal kende hinanden og snakke med hinanden, ellers kan man ikke gøre noget ved det. Det bedste våben, det er at snakke sammen."

Baba-frivillige, og at de ville anbefale deres egne kollegaer at deltage i et lignende møde. De svarer endvidere, at de er gået fra mødet med ny viden, som de vil kunne bruge fremadrettet i deres eget arbejde, og størstedelen af gæsterne har en intention om at dele denne nye viden med ledere, kollegaer og ansatte. Samlet set har det dermed været en positiv og berigende oplevelse for de professionelle repræsentanter at deltage.

DIALOGFORMEN

De resultater, som bliver skabt i mødet mellem de Baba-frivillige og de professionelle aktører, skyldes i høj grad den dialogform, der bliver benyttet på møderne. Dialogformen formår at nedbryde den mistillid, som fædre ofte har til velfærdssamfundets aktører, idet fædre oplever, at de bliver anerkendt for deres viden og engagement. Der opstår dermed et rum for dialog uden tydelige magtstrukturer, hvilket betyder, at fædre åbner sig op og er villige til at indgå engageret i dialogen med de professionelle aktører.

Blandt de professionelle gæster fremhæves dialogformen også meget positivt. De vurderer, at formen er med til at skabe den positive stemning og får fædre på banen på en meget

respektfuld måde. Det fremhæves, at fædrenes mening fremstår som noget meget værdifuldt, og at den professionelle gæsts egen faglighed først bliver værdifuld i dialogen med fædre. Figuren nedenfor illustrerer fordelene ved at vende rækkefølgen på hovedet og lade fædre være eksperter. Fædre bliver bekræftet i, at de er eksperter i eget liv, og at de har en stor viden om deres børn. De professionelle får øjnene op for, hvilken viden der faktisk er til stede blandt deltagerne – og bliver ofte positivt overraskede. Og dialogen bliver ligeværdig og kommer til at tage udgangspunkt i de spørgsmål, som rent faktisk ligger deltagerne på sinde, og der hvor de har nyt at lære.

DILEMMAER OG LØSNINGER I MØDET MELLEM FÆDRE OG PROFESSIONELLE AKTØRER

Som afslutning på møderne sætter de Baba-frivillige og dagens gæst relevante udfordringer og dilemmaer for samarbejdet mellem fædre og gæstens organisation på dagsordenen. De diskuterer sig i fællesskab frem til et dilemma, som gæsten skal gå hjem og arbejde med i sin egen organisation, eventuelt i samarbejde med de Baba-frivillige. Dilemmaet forsøges på mødet konkretiseret til egentlige handleplaner (samme metode som de Baba-frivillige bruger, når de forsøger at lave ændringer i deres eget liv), som den professionelle opfordres til at tage med sig hjem og implementere i sin organisation. Se bilag 2 for de forskellige gæsters handleplaner.

De konkrete organisationer, som de Baba-frivillige har mødt med, har haft meget varierende tradition for at arbejde med at inddrage fædre. Som det fremgår i fortællingen på side 26 har den ene sundhedsplejerske længe søgt efter en platform at diskutere inddragelse af fædre ud fra. Andre Baba-gæster fortæller om en bekymring om fædrenes manglende deltagelse i deres børns (institutions)liv, og andre steder igen har man slet ikke overvejet problematikken. Fx har man i det ene forløb haft den lokale skoleleder med som Baba-gæst. Ved mødet fremgik det, at der holdes 'mor-møder' på skolen for at få mødre til at deltage i forældremøder. Et konkret ønske fra de Baba-frivillige var således, at skolen i stedet holder regulære forældremøder, eller alternativt arrangerer 'fædre-møder'.

FIGUR 5: ILLUSTRATION AF FORDELNE VED AT VENDE RÆKKEFØLGEN PÅ HOVEDET OG TAGE UDGANGSPUNKT I FÆDRENS VIDEN

Det er et meget ambitiøst mål, at en given organisation efter kun ét møde med en gruppe fædre skal gå hjem og ændre i sin praksis i forhold til samarbejdet mellem organisationen og fædre. Resultaterne fra de to Baba-forløb, vi har fulgt, viser da også, at gæsterne har haft meget blandet succes med at foretage større ændringer i deres egen organisation. I nedenstående figur fremgår det, hvilke konkrete handlinger de interviewede gæster har foretaget:

Som figur 6 viser, har flere af gæsterne taget konkrete initiativer på baggrund af mødet med fædre. Det handler i høj grad om, at de har delt deres nye viden og deres syn på fædrenes engage-

ment i deres organisation. De mange konkrete initiativer er dog ikke udtryk for reelle ændringer i organisationen. Figuren viser, at Baba-gæsterne fx har bragt temaet om inddragelse af fædre op på personalemødet i deres respektive organisationer, blandt andre ledere på feltet, faggrupper etc. I en institution har lederen inviteret en Baba-frivillig til at holde oplæg på forældremødet i daginstitutionen, og et andet sted er inddragelse af fædre blevet tilføjet som et punkt i daginstitutionens skriftlige grundlag for forældresamarbejde. Der er dermed blevet foretaget en masse konkrete tiltag på baggrund af møderne, og vigtigheden af at inddrage fædre er blevet delt i mange forskellige fora, men der er tale om mindre justeringer og italesættelse af vigtigheden af

at inddrage fædre snarere end reelle ændringer af organisationens praksis.

I et enkelt tilfælde har en aktør foretaget specifikke ændringer af sin egen hverdagspraksis og inspireret kollegerne til meget konkret at ændre praksis.

Fortællingen "Sundhedsplejerskens møde" på næste side viser et billede af en sundhedsplejerske, som formår at sætte fokus på fædre i sit arbejde, og som har sat gang i et helt nyt initiativ blandt kollegerne. Eksemplet er dog helt enkeltstående og udgør en undtagelse i forhold til, hvor gennemgribende en ændring sundhedsplejersken formår at skabe.

FIGUR 6: OVERSIGT OVER REALISEREDE HANDLEPLANER BLANDT DE INTERVIEWEDE BABA-GÆSTER

BABA-GÆSTER DELTAGER I BABA-MODUL

BABA-GÆSTERS EFTERFØLGENDE HANDLINGER

- Har inviteret en baba-frivillig til at holde oplæg på forældremøde i daginstitutionen
- Opmærksomhedspunkt omkring fædre skrevet ind i dagtilbuddets grundlag for forældresamarbejde
- Lavet flyer om sundhedsplejen som nu uddeles af alle sundhedsplejersker i området
- Afholdt temadag om fædre med personalegruppen
- Har diskuteret vigtigheden af at inddrage far på personalemøde (Tre gæster har gjort dette)
- Har delt opmærksomhedspunkt omkring inddragelsen af fædre med andre ledere
- Har delt opmærksomhedspunkt omkring inddragelsen af fædre med andre faggrupper

“ SUNDHEDSPLEJERSKENS MØDE

Mette er sundhedsplejerske på Nørrebro og Bispebjerg. Hun har i mange år vejet nyfødte babyer, givet råd om amning og vejledt forældre i, hvordan de kan tumle med deres baby. Ved det første besøg hos familierne er der som regel to stolte, nybagte forældre til at byde hende velkommen. Men Mette og de andre sundhedsplejersker oplever, at det ofte kun er mor, der er hjemme, når de kommer igen nogle uger eller måneder senere. Mette er godt klar over, at nogle sundhedsplejersker kan have svært ved at inddrage fædre i samtalen, og at det måske kan være en del af grunden til, at far ikke er til stede, når de kommer¹². Hun vil meget gerne arbejde for, at fædre også oplever, at de er vigtige, når sundhedsplejerskerne ringer på døren. Da Mette får en mail om muligheden for at deltage som gæst i Baba, svarer hun derfor også ja med det samme.

”Jeg syntes jo bare, at det var en mulighed. Vi har jo drømt om at komme i dialog med de fædre her og finde ud af, hvad er det, der sker? Hvorfor er det, at de ikke får lyst til at være med? Hvad er vi ikke gode nok til? Kan der være nogle andre ting, der spiller ind? Så derfor syntes jeg, det var vildt spændende.”

Til mødet finder Mette ud af, at fædre selv har gjort sig mange erfaringer i mødet med flere forskellige sundhedsplejersker over en årrække, og fædre fortæller hende, at de ofte oplever, at de ikke bliver hørt, og at det er ligegyldigt, om de er til stede eller ej. Det resulterer i, at de ikke er hjemme ved de opfølgende møder. I fællesskab kommer de frem til flere løsningsforslag til, hvordan man kan arbejde med at inddrage fædre mere, når sundhedsplejerskerne tager på barselsbesøg. Mette går fra mødet med en god fornemmelse og en meget konkret handleplan med flere punkter, hun vil følge op på.

Et par uger senere mødes Mette igen med fem af de Baba-frivillige. De skal lave en flyer, som sundhedsplejerskerne på Nørrebro og Bispebjerg kan dele ud til de nybagte fædre, når de kommer på barselsbesøg. Tanken er, at den skal signalere, at sundhedsplejerskerne også gerne vil i dialog med fædre. Samtidig skal der stå, at man kan kontakte Baba, hvis man har spørgsmål til sin nye rolle som far – eller hvis man undrer sig over noget af det, som sundhedsplejersken fortæller.

Da der er gået nogle uger, er det Mettes team, der skal stå for personalemødet blandt de 56 sundhedsplejersker i lokalområdet. De beslutter sig for, at temaet for mødet skal være 'fædre'. Mettes kollega holder oplæg om unge fædre, og Mette fortæller om mødet med Baba. Kollegerne er nysgerrige og interesserede, og alle er spændte på at se den flyer, som Mette og de Baba-frivillige har lavet.

Når sundhedsplejerskerne i dag kommer på besøg hos nybagte forældre på Nørrebro og Bispebjerg, er det tanken, at de skal aflevere flyeren direkte til den nybagte far med et "Tillykke, du er blevet far. Nu skal du bare høre".

12 En ny undersøgelse ved Forum for Mænds Sundhed viser, at 71 % af alle fædre deltager ved sundhedsplejerskens første besøg, mens dette kun gælder for 34 % af fædre ved andet besøg. Undersøgelsen viser desuden, at fædre i høj grad føler sig overset af sundhedsplejersken, og dette påpeges som problematisk i forhold til fædres motivation for at deltage aktivt i deres små børns liv (Forum for Mænds Sundhed 2017).

FORUDSÆTNINGER FOR AT SKABE FORANDRINGER

Det ambitiøse mål om, at Baba-indsatsen skal skabe så meget røre i systemet, at organisationerne ændrer praksis, er overordnet set ikke nået. Babas fokus på at mødes med relevante aktører på børne- og familieområdet beror på filosofien om ledelse af identitet i forandring. Her fremgår det, at man kan skabe ændringer i en organisation ved at udsætte organisationen for en 'tilpas forstyrrelse'. For at strukturelle ændringer skal blive reelle forandringer, er det således nødvendigt, at forstyrrelsen udefra opleves som 'tilpas' af modtageren (Johansen et al. 2005).

Betragter man de manglende resultater i lyset fra denne teori, giver det mening, at der ikke er sket gennemgribende ændringer i de deltagende aktørers organisationer, da 'forstyrrelsen', som her udgøres af de Baba-frivilliges dilemmaer, tilsyneladende ikke har ramt rigtigt, eller ikke har ramt dybt nok. I interviewmaterialet fremgår det, at Baba-gæsterne selv skal se et reelt behov for forandring i deres egen organisation for at skabe reelle forandringer. I tilfældet med sundhedsplejersken var dette behov allerede til stede før mødet med de Baba-frivillige, og sundhedsplejersken betragtede derfor mødet som en platform for at skabe ændringer. Hvis Baba-gæsterne ikke selv er indstillede på problemstillingen og ser et behov for forandringer, når de dukker op til mødet, er det for meget at forvente, at de skal skabe reelle forandringer efter et par timers møde. I et interview med en daginstitutionsleder fremgår det fx, at samarbejdet med fædre ikke er et tema, han havde

bekymret sig specifikt om før mødet, og han oplever ikke, at et møde på et par timer giver tilstrækkelig tyngde til fx at starte et projekt op med fokus på fædre i daginstitutionen. Det er derfor en væsentlig pointe, at der nødvendigvis må være et behov og en vilje til at skabe forandring i praksis, for at forandringen kan finde sted.

Det er desuden værd at overveje, om det er realistisk at skabe forandringer i en hel organisation med et møde på et par timer. Dette går da også imod Babas egen filosofi, som blandt andet foreskriver, at forandring tager tid. Det tyder på, at det kan være hensigtsmæssigt at gøre sig klart, hvilket mål man har for øje med dialogmøderne og tilpasse indsatsen derefter, og at det ikke er realistisk at ændre praksis i vuggestuer, socialforvaltning og sundhedsplejersker over et enkelt Baba-forløb. Hvis man ønsker at ændre praksis i en organisation, er det værd at overveje, om møderne med Baba-gæsterne ville være mere effektfulde, hvis man i stedet fokuserede på en enkelt aktør eller en enkelt organisation og gennem hele forløbet arbejdede på at skabe forandringer i den ene organisation. Man kunne forestille sig et forløb, hvor de Baba-frivillige både holdt møder med klyngeleder, personaleleder og personalet i samme institution, for at påvirke praksis fra flere sider. Hvis målet derimod er at nedbryde fordomme mellem fædre og institutioner på børne- og familieområdet generelt, kan dialogmøder med mange forskellige aktører derimod være en givtig løsning. Det er blot vigtigt, at man vælger et primært fokus og tilpasser dialogmøderne i Baba-forløbet herefter.

Bilag 1

HANDLEPLANER FRA DE PROFESSIONELLE GÆSTER

HVILKE PUNKTER GIK DU HJEM MED PÅ DIN HANDLINGSPLAN?

- Fremtidigt møde med fædre i Baba mhp. udarbejdelse af pjece til fædre i første sundhedsplejerske-besøg, for at få forklaret og vist, at vi finder dem vigtige i besøgene og i forhold til deres barn og kone.
- Tale med mine kollegaer om, hvordan der kan komme mere fokus på fædrene i besøgene, så de føler sig ligeværdige.
- Evt. udvikle en "spørgeguide" til begge forældre, evt. spørgsmål om deres fælles oplevelser af forælderroller/samarbejde.
- Fortælle institutionsledere i Ressourceteam, hvordan fædrene ønsker at blive medinddraget på lige fod med mødrene, blandt andet ved at de også vil høre om børnenes dag.
- Jeg vil på kommende monofagligt personalemøde fortælle om min oplevelse i Baba og invitere til fremtidigt arbejde omkring, hvordan vi skaber rum og plads, så fædre bliver motiverede til at deltage i vores besøg.
- I højere grad at inddrage fædre.
- Der er potentiale i at udvikle myndighedernes samarbejde med frivillige.
- Gode ideer og inputs til at arbejde videre med socialforvaltningens branding i lokalområdet.
- Hvis fars telefonnummer er angivet, så kontakt ham i højere grad end før. Være mere opmærksom på i hjemmebesøg at give ham en plads på lige fod med mor.
- Større fokus på fædres deltagelse og engagement i dagtilbuddet og medinddragelse af fædre i institutionens hverdag.
- At forventningsafstemme opstarten i daginstitutionerne langt mere.
- Ideen om intromøder for nye forældre.
- Et skærpet fokus på hele kommunikations- og forældresamarbejdsdelen i forhold til institutionerne.

Bilag 2

DE BABA-FRIVILLIGES FOKUSOMRÅDER

- Nærvær/være i nuet
- Mere afslappet samvær
- Tilpas/tilfreds
- Bedre samarbejde med mor
- Mere tid til børn
- Mere kommunikation
- Snakke/diskussion
- Kvalitetstid
- Mere samvær med konen
- Mere tålmodig
- Mere nærvær
- Have kvalitetstid
- Aftaler skal overholdes
- Udvide tålmodighed
- Mere konkret kommunikation
- Forventningsafstemning
- Nærvær
- Familierelation
- Tålmodig
- Mere nærværende
- Ikke sige nej
- Sørge for at udnytte små huller
- Tale bedre med kone/forbillede
- Far/barn-tid
- Hjemmeundervisning
- Giv plads/en ting ad gangen/tag den med ro
- Giv ros
- Afkoble når jeg er hjemme (være i nuet)
- Mere samvær
- Sunde aktiviteter med børn
- Mere samvær (minus sociale medier mv.)
- Være deltagende i børnenes liv
- Være til stede i hjemmet
- Fokus på brugen af mobil/sociale medier
- Ekstra fokus på det ene barn
- Gøre noget ved sundhed (egen og familiens)
- Lave mere aktivitet med børnene
- Arbejde for at lade mobilen ligge
- Lave fælles mål med konen (involvering)
- Ingen mobil når sammen med barn
- Giv komplimenter til kone/positiv kommunikation
- Kommunikation med børnene

Bilag 3

AFSLUTTEDE OG EKSISTERENDE BABA-INDSATSER

KOMMUNE	HELHEDSPLAN	TIDSPUNKT	ANTAL DELTAGERE GENNEMFØRT	ANTAL FASTE DELTAGERE
Fredensborg	Kokkedal på vej	2015-2016	12	12
København	Tingbjerg - Utterslevhuse	2016-2017	12	8
København	Det Gode Naboskab (Indre Nørrebro) og Os fra Mimerskvarter og Lundtoftegade	2016-2017	17	9
Hold 1: Høje Taastrup	Taastrupgård, Gadehavegård og Charlotteager	2016-2017	12	6
Hold 2: Høje Taastrup	Taastrupgård, Gadehavegård og Charlotteager	2017		Under opstart
Brøndby	Brøndby Strand	2017		Under opstart
Albertslund	Albertslund Boligsociale Center	2017		Under opstart
København	Bispebjerg	2017		Under opstart

HISTORIK

Som ovenstående tabel viser, har der indtil videre været gennemført fire Baba-forløb, og fire hold er ved at blive startet op. Udviklingen og afprøvningen af Baba-indsatsen kan således opdeles i tre "runder". Første runde blev gennemført i Fredensborg. Her deltog to konsulenter fra Babas sekretariat som facilitatorer, således at indsatsen løbende kunne tilpasses, efterhånden som Baba-konsulenterne og de første Baba-frivillige gjorde sig nye erfaringer. Anden runde udgøres af de tre forløb i henholdsvis Brønshøj, Høje Taastrup og Nørrebro. Her deltog en Baba-konsulent fra sekretariatet som facilitator ved to af forløbene og klædte en boligsocial medarbejder på til at agere facilitator ved forløbet i Brønshøj. Den tredje runde består af de fire hold i henholdsvis Høje Taastrup, Brøndby, Albertslund og Bispebjerg, som nu bliver gennemført og faciliteret af boligsociale medarbejdere.

LITTERATUR

Baumrind, Diana 1966: Effects of Authoritative Parental Control on Child Behaviour.

Burgess, A. 2006: The Costs and Benefits of Active Fatherhood: Evidence and Insights to Inform the Development of Policy and Practice. London, UK: Fathers Direct.

Børns Vilkår 2015: "Jeg er træt af at være deres brevdue". En undersøgelse af, hvordan børn oplever konfliktfyldte skilsmisser.

Cabrera, NJ, J. Shannon, C. Tamis-LeMonda 2007: Fathers' Influence on Their Children's Cognitive and Emotional Development: From Toddlers to Pre-K. *Applied Developmental Science*, Vol. 11(4): p. 208-213.

Dahl, Karen Margrethe 2012: Følelser og autoritet – Familiepraksis i de 15-åriges familier, i Ottosen, Mai Heide (red.): "15-åriges hverdagsliv og udfordringer". København: SFI.

Dahl, Karen Margrethe 2014: Frihed, lighed og fællesskab i teenagefamilien – sociologiske kategoriseringer af familiepraksis i børnenes teenageår samt analyser af årsager til og konsekvenser af familiers praksis. Københavns Universitet: Sociologisk Institut.

Davis J, S. Luchters, W. Holmes 2012: Men and Maternal and Newborn Health: Benefits, Harms, Challenges and Potential Strategies for Engaging Men. Melbourne, Australia: Compass: Women's and Children's Health Knowledge Hub.

Forum for Mænds Sundhed 2017: Fædre og sundhedsvæsenet – en undersøgelse ved Forum for Mænds Sundhed.

Frederiksen, Nana Øland og M.J. Riemenschneider 2016: Fædreindsatser – baggrundsviden og praksisanvisninger til det boligsociale arbejde med fædre i udsatte boligområder. CFBU.

Johansen, Thomas og J. G. Madsen 2005: Ledelse af institutioner i forandring. McMan Berg.

Madsen, Svend Aage 2008: Spædbarnet i faderens verden. *Psyke og Logos*, vol. 29.

MenCare 2015: State of the World's Fathers – A MenCare Advocacy Publication 2015.

Nielsen 2013: "Men i Danmark er det børnene der bestemmer over mor". Etniske minoritetsmødres kamp for at give deres børn en meningsfuld opdragelse i Danmark. Kandidatspeciale ved Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet.

Ottosen, Mai Heide, A. Liversage og R. F. Olsen 2014: Skilsmissebørn med etnisk minoritetsbaggrund. København: SFI.

Ottosen, Mai Heide, D. Andersen, K. M. Dahl, A. T. Hansen, M. Lausten, S. V. Østergaard 2014a: Børn og unge i Danmark. *Velfærd og trivsel 2014*. København: SFI.

Panter-Brick, C., A. Burgess, M. Eggerman, F. McAllister, K. Pruett, JF. Leckman 2014: Practitioner review: engaging fathers – recommendations for a game change in parenting interventions based on a systematic review of the global evidence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. Vol. 55(11): p. 1187-1212.

Politiken 20. august 2016: Ingen aner hvad far betyder for det lille barn. <http://politiken.dk/forbrugogliv/sundhedogmotion/art5633042/Ingen-aner-hvad-far-betyder-for-det-lille-barn> (tilgået 15. september 2017).

Psykiastrifonden 2015: Husk det fysiske nærvær i familien. <http://www.psykiatrifonden.dk/viden/gode-raad-og-temaer/det-gode-foraeldreskab/husk-det-fysiske-naervaer-i-familien.aspx> (tilgået 15. september 2017).

Rosenberg, Jeffrey and W. B. Wilcox 2006: The Importance of Fathers in the Healthy Development of Children. U.S. Department of Health and Human Services.

Sarrazin, Janie and F. Cyr 2007: Parental Conflicts and Their Damaging Effects on Children. *Journal of Divorce and Remarriage*, Vol. 47.

Sethna, Vahestha, E. Perry, J. Domoney, J. Iles, L. Psychogiou, N. E. L. Rowbotham, A. Stein, L. Murray, P. G. Ramchandani 2017: Father-Child Interactions at 3 Months and 24 Months: Contributions to Children's Cognitive Development at 24 Months. *Infant Mental Health Journal*, Vol. 38(3).

Skytte, Marianne 2007: Etniske minoritetsfamilier og socialt arbejde. Hans Reitzels Forlag.

Tekst: Sidsel Vinther Breau, Søren Brink Larsen & Nana Øland Frederiksen

Layout: Mille Vang Hansen & Nikolaj Avlund

Fotos: Baba - Fædre for forandring

Udgivet: December 2017

 **CENTER FOR
BOLIGSOCIAL
UDVIKLING**

Sadelmagerporten 4

2650 Hvidovre

www.cfbu.dk